

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljenje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Gozdarstvo na Kranjskem.

Pod tem naslovom je izšla pred nekaterimi tedni brošura kot poseben odtisek cele vrste člankov v časopisu »Argo«, VIII. in IX. letnik iz peresa kustosa profesorja A. Müllerja, v Ljubljani 1902, v zalogi gozdarskega društva za Kranjsko in Primorsko. Omenjena brošura ima za poznanje o zgodovinskem razvoju posestva in lastništva kranjskih gozdov stalno vrednost, zakaj ista je skrbno posneta po arhivalskih virih ter razvidno sestavljena. Našim cenj. bralcem hočemo podati na podlagi bogate vsebine v naslednjem kulturno-zgodovinsko krajinsko sliko. V ta namen začnimo z ono znamenito staro dobo, o kateri vemo, da so tačasni gozdovi v primeri s sedanostjo pokrivali mnogo večji del naše ljubljene domovine. — Bili so to neizmerni, gosti pragozdje, polni plemenite in roparske divjačine, ki so se raztezali splošno na dolgo in široko čez gorovja in deloma tudi še po dolinah, ko so si naši slovanski pradedi ustanovili svoje prve, primitivne naselbine. Napačno pa bi bilo misliti, da je bila Kranjska poprej popolnoma pokrita z gozdovi; proti temu govorijo tako prazgodovinske najdbe in dokazi keltičkih naselbin v mnogih krajih naše domovine, kakor tudi svetovno-zgodovinsko znane, velike vojne Rimljanov, Hunov, Gotov in Frankov, ki so nam zapustili svoje sledove deloma z deli takratne kulture, deloma pa z opustošenji. Temni gozdovi so morali povsod tam, kjer so bili najstarejšim kulturnim narodom dežele pri napravah stanovanj, utrdb, prometa in pri potrebščinah za obstoj na poti, zapasti ognju in plamenu.

Na drug način ni bilo tačas mogoče gozda odpraviti. In jasni sledovi zelo obsežnih gozdnih pogorišč so brezdvomno v naši deželi še dandanes v bližini keltičkih in rimskih naselbin in vstric starih rimskih vojaških cest, posebno pa je najbrže popolna razgozditev na kranjskem Krasu, kakor tudi v sosednjih deželah v prvi vrsti pripisovati nemotenemu požiganju rimskih kolonistov. V početku se je seveda v glavnih dolinah gozd vedno dalje obdeloval; večinoma se je požgal,

kakor se to še dandanes godi v mnogih gozdnatih pokrajinah Amerike, da se dobi zemlja za travnike in njive. Razsežni gozdi v glavnih in stranskih dolinah naše dežele so dajali pač več stoletij potreben prostor za nove naselitve. Toda ko to ni več zadoščalo, da bi se skupno naseljeno, množeče se prebivalstvo skupaj držalo in preživljalo v dolinskih krajih, je bil seveda gozd v bližini trdnih bivališč takorekoč kulturna zapreka, in napredujoče obdelovanje gozdov je bil predpogoj za gospodarski razvoj ljudstva. In vendar je služil gozd izza najstarejših časov, kakor povsod na širnem svetu, v zadoščenje cele vrste gospodarskih potreb naših pradedov. Les ni bil samo za kurjavo in za stavbo stanovanj, temuč tudi v napravo vsega hišnega in gospodarskega orodja; tudi je bil cela stoletja edini material za razsvetljavo primitivnih koč. Ravno tako važni so bili že za najstarejše prebivalstvo vsi ostali gozdni produkti: okusna divjačina, kožu-hovina zverin, želod in bukoviča kakor tudi divje sadje kot piča za svinje, trava in grmovje za pašo živini, gobe, različne jagode, korenine in zelišča kakor tudi med divjih čebel i. mn. dr.

Iz te stare pradobe starega veka vemo samo, da se je sodila posest in last po rimsko-pravnih nazorih in navadah. Pri neizmerno veliki obsežnosti gozdov ni imel takrat les pravzaprav nobene vrednosti ter ni v začetku ter tudi mnogo pozneje nikomur na misel prišlo, sploh na to misliti, obdelovanje gozdov ljudstvu braniti ali krati. In ako zasledujemo najstarejše čase in ako se ne oziramo nadalje na razmeroma mala gozdna posestva poedinih, že tačas obstoječih mest in vasi, katerim se je najbrže priznalo že v prvem srednjem veku sosednja gozdna pokrajina kot občinski gozd, bilo je vse gozdno posestvo v naši lepi domovini že od začetka ljudskega preseljevanja pod vrhovno oblastjo vsakokratnega deželnega kneza. Gozd, ki je bil brez lastnika, je pripadal kot »res nullius« po takrat obstoječi prilastitni pravici vsakokratnemu deželnemu knezu, ki ga je, kakor stvarni del novo narejenih graščin prenesel na svoje zveste in cerkve za

fevd. Po smrti fevdnih graščinskih rodbin prešla so ta posestva zopet nazaj deželnemu gospodarju, ki jih je navadno zopet dalje oddal za fevd, ali jih pa zastavil za denarna posojila. In tako so nastale takozvane zastavljene graščine (Pfandschillingherrschaft), pri katerih pa se je vedno izrecno ohranila vrhovna oblast deželnega kneza nad gozdi. Pravica do lova je bila takrat na enak način, kakor gozd, pod vrhovno oblastjo deželnega kneza ter se je fevdnim gospodom podelila istočasno z zemljiščem. Posamezna fevdna posestva so si sicer pozneje pridobili posestniki kot popolno svojo last, toda z varstvom deželnoknežjega prava. Kot deželnoknežje graščine, t. j. take, ki so se podeljevale in zastavljale, se navajajo iz srednjega veka: Postojna, Smlednik, Gamberk, Goričane, Kočevje, Kostel na Kolpi, Knezija, Grmače, Krško, Planinski grad, Kostanjevica, Lož, Predjama na Notranjskem in na Dolenjskem, Mengeš, Metlika, Gor. Motnik, Gor. Kamnik, Ortnek, Poljane na Kolpi, Radovljica, Ribnica, Žužemberk, Svibno, Senožeče, Zibnik, Statenberg, Trebnje, Črnomelj, Višnjagora, Bela peč, Vipava in Čušperk. K vsem naštetim graščinam spadajo še dandanes najboljši in najznamenitejši gozdovi naše domovine. Razun tega so obstojali še pravi deželnoknežji gozdovi, ki so bili podrejeni neposredni upravi dvorne komore, ki jih je upravljala po svojem lastnem gozdarju. Taki logi so bili: Štangarski gozd pri Litiji, Utiški gozd pri Ljubljani, Venboršt pri Kranju, Bistriški gozd pri Kamniku, Smrekovec pri Preserju in Rakitna. K temu še pridejo razsežni gozdovi škofij, ustanov in samostanov, in sicer: brižinska škofija, ki je imela neizmerno loške gozdove ob obeh rekah Sore, nadalje briksenska škofija, ki je imela bleške graščinske gozdove ob obeh Savah na Gorenjskem, nadalje je imenovati bivše samostanske gozdove v Bistri, Zatičini, Zapotoku, Pleterjih, Krški vasi in Velesovem.

Za izrabljanje svojih neizmernih graščinskih zemljišč uvedli so vsakokratni gozdarji vladujočih deželnih knezov, kakor tudi veleposestniki in fevdalni najemniki

vsestranske kolonizacije, pri koji priliki so se seveda odkazali posameznim občinam večji gozdi deloma v obdelovanje in deloma v skupno sekanje in pašo. In vsled tega so bile koncem 15. stoletja, t. j. koncem srednjega veka naslednje lastninske oblike glede gozdov na Kranjskem:

1. Gozdovi deželnega kneza ter veleposestnikov, in sicer posvetne in duhovske gosposke;

2. občinski gozdovi, ki so se večinom tako izsekali, da so dobili obraz grmičevnega gozda, v kakršnih se še dandanes pase kot po »gmajni«. Male privatne lasti gozda potemtakem tedaj še sploh ni bilo.

V deželnoknežjih in graščinskih gozdih so imeli nadalje podložniki pravico, za gotova opravila jemati si za domačo potrebo les. Istočasno pa so se taki gozdi v rudninskih krajih prepustili v imenu deželnega kneza tovarnam za pridobivanje železa, da se na eni strani ljudstvu koristi ter prinaša tuji denar v deželo, na drugi strani pa v obliki carin, mitnin itd. priskrbi deželnoknežji komori indirektno koristi. Ravno v oni čas 15. stoletja, ko so nastale na Kranjskem in osobito na Gorenjskem številne fužine in kovačije, ki so zahtevale zase izvenredno velike množine lesa ter so vsled tega spravljale v nevarnost domače potrebe lesa podložnikov, pade sukcesivno spoznanje vrednosti gozda.

Izmed hitro rastočega prebivalstva dolinskih krajev in tovarn so odišle nekatere rodbine dalje v gorovje, da ustanove tam nove naselbine. Iztrebili so deloma jim od gospodarja prepuščen gozd. Na ta način so nastale posamezne vasi (Rovte), mala sela in posamno stoječe kmetije, katerim se je odkazana zemlja prepustila v trajno last, da se jih obdrži v goratih krajih. Ravnotako se je nastalo več rodbin oglarjev in sicer na ugodnejših krajih goratega gozda, kjer so svoje prvotno male koče v teku časa preosnovali v večje kmečke dvore. Z izpoznavanjem vrednosti gozdov, t. j. z rapidnim poje-manjem navidežno neizčrpljivih lesnih zakladov, ki so se podelili deloma podjet-

LISTEK.

Uboge rože!

Spisal Ivan Cankar.
(Konec.)

Ljudje ki so so stali okoli nje, so jo poslušali spoštljivo.

»Za grofico Landsberg živa ...«

In ženska, ki jo je bila malo prej še rinila in jo suvala v hrbet, se je odmaknila.

»Grda baba, ta grofica Landsberg!« se je oglasil nekdo v ozadju.

Ogorčeni, zardeli, sovražni so se obrnili na tisto stran.

»Čemu pa je prišel sem? ... Dajte mu no po ustih! ... Stran z njim, pahnite, udarite!«

Valovanje je bilo silneje, prsi so stokale v gneči.

Šivilja se je bila vsesala v voz, čisto iz jam so bile stopile velike, bele, jetične oči, rokó so se iztegale, ustnice so trepetale, prosile pogleda, milosti. Voz je švignil mimo — bel oblak belih rož se je vsul na tla, v jarek, pred šiviljo, ki je pokleknila, razprostrla rokó in grabila.

»Videla me je ... grofica Landsberg mi je pokimala, nasmehnila se je ...«

In bolne prsi so se burno dvigale od sreče, jetična rdečica se je bila razlila od las do vratu ...

Voz poleg voza, voz za vozom, brez konca: skoro dve uri je trajal beli korzo.

Štefi je stala ob jarku, tresla se je, solze so ji zastirale oči. Švigali so mimo nje, zakopani v blagodišeče cvetje, debeli, odurni ljudje, trdi obrazi, ki so se ozirali s preglobokim zaničevanjem na pisani špalir, na tiste suhe rokó, ki so se iztegale po rožah in nageljnih, na oči, ki so gledale pobožno, udano, vse polne plašnega suženjstva ... Ali Štefi ni videla ne tistih obrazov, ki so švigali mimo — celo kneginje Metternichove ni videla — niti onih, ki so drgetali zraven nje. Pokleknila je bila in je pobirala reže, nageljne, lilije, hiacinte ... roka ji je trepetala, po licih so ji tekale solze ...

Vsa aleja je bila že pokrita z rožami, po mehki, dišeči, beli preprogi so vozili vozovi. Kolesa so trla in trgala neusmiljeno tiste nežne bele lističe, tiste komaj še razvite bele popke, tiste nedolžne glavice poznih šmarnic. In Štefi je videla,

kako so se lističi zvijali, kako so treptali od bolečine ... slišala je, kako so vzdihovali in stokali. Že je sama začutila bolečino, kakor da bi vozila kolesa preko njenih nog, njenih rok, preko njenega obraza ... in stokala je sama in prosila usmiljenja ... Ugledala je veliko rožo, ki jo je bil zalučal nekdo od one strani aleje preko voz prav na rob jarka. Že se je približal voz, zavrtilo se je kolo in je švignilo preko rože, preko velike bele rože ... Štefi je planila, posegla je po roži in voz, ki je prišel za prejšnjim, jo je oprasnil na mezinco, ko se je hitro umaknila ... Na pol je bila že zmečkana velika bela roža, lističi, ki se jih ni bilo še dotaknilo kolo, so se zvijali, zvijali so se od bolečine. In roža ni bila čisto bela — tenke rdeče srage, krvave srage so prepregale čisto belino ... krvavela je roža. Ko jo je držala Štefi v roki, so padale na rožo drobne krvave kaplje od mezince, padale so drobne vroče kaplje iz oči ...

Ozrla se je na vozó z otroškim sovraštvom, velikim in globokim sovraštvom, ki ne odpusti nikoli. Tiščala je rože k sebi kakor otroke, ves predpasnik jih je bil poln. Ranjene so bile vse, posvalkane

v prahu, oskrujene od sirovih, neusmiljenih rok, nedolžne, plahe rože, ki niso bile storile nikomur nič žalega ...

Štefi jih je nesla domu, umila jih je lepo in jih dala v vodo. In glej, rože so začutile, da so doma, polagoma so se napejali zgrbljeni listi ... dà, polagoma so se odpirale prestrašene oči in zasmejale so se, ko so ugledale nad sabo ljubeznipoln, materinski obraz. Zasmejale so se in se samo še nalahko otesale od prestane bolečine, od strašnega spomina ... Tudi Štefi je zatrepetala časih nenadoma — kakor da bi bili šli neusmiljeni vozovi preko njene duše ...

Umetniška izložba v Zagrebu.

Glavni del hrvatskih umetnikov je priredil zopet razstavo svojih novejših del v Zagrebu. Ker se more mirne duše trditi, da je med izloženimi deli velik broj pravih umetnin, ne bo odveč, ako s temi vrsticami opozorim brate Slovence na ta dogodek ter s tem koga animiram, da si gre sam izložbo pogledat. Gotovo bo prijetno iznenaden.

jem za oglje, deloma graščinskim podložnikom v izrabljanja, se je začel medsebojni prepir med tovarnarji in gosposko, kakor tudi nadalje tožbe deželno knežjih gozdskih nadzorovalnih organov zoper zlorabe podeljenih pravic do gozda od strani tovarniških podjetij in graščinskih podložnikov. (Dalje prih.)

V Ljubljani, 25. septembra.

Ministrske konference.

Nove konference ministrov obeh državnih polovic bodo trajale več dni, ker hočeta ministrska predsednika, da se nagodba dožene vsaj v glavnih točkah. Blizajoče se zasedanje drž. zborov pospešuje pogajanja. Glavna točka pogajanj je še vedno carinski tarif. Glede kemikalij in kemičnih fabrikatov se je dognala edinstvo. A še vedno je okoli 200 pozicij odprtih. Tekstilna industrija, volna, poljedelski stroji in steklo so sedaj na razgovoru. Vendar se carinski tarif v glavnih točkah te dni dožene. Konference se vrše na Dunaju in je upati, da bodo imele mnogo uspeha.

Kossuth.

Lajos Kossuth se je rodil 19. sept. 1802; preteklo je tedaj v petek 100 let po njegovem rojstvu. Ob tej priliki so slavili po Ogrskem na demonstrativen način njegovo stoletnico. Bil je slovaškega rodu ter je izhajal iz ubožne plemenite rodbine slovaškega pokolenja in evangeljske vere. V mladosti je razveseljeval svoje sošolce s petjem slovaških pesmi. Madjara se je pričel čutiti v Budimpešti, kjer je postal jurist. Ko se je Kossuth kot odvetnik nastanil v Budimpešti, je deloval predvsem na žurnalističnem polju, in sicer tako prostomiselno, da je bil leta 1837. zaprt, obsojen na daljše jetništvo, a bil kmalu pomiloščen. Odslej se je Kossuth popolnoma posvetil žurnalistiki. Prevzel je uredništvo lista »Pesti Hirlap«, ki je zavzemal odslej glavno vlogo v svobodnemiselnem gibanju Ogrske. Kossuth je postal glavni zagovornik vseh narodnih teženj in kmalu dosegel brezprimerno populariteto. Bil je izvoljen v ogrski državni zbor, kjer je bil prvi vodja opozicijske stranke. Leta 1848. je postal duša gibanja za neodvisnost Ogrske. Na čelu deputacije je šel na Dunaj zahtevati od cesarja reforme, ki so bile tudi dovoljene; med temi je bila najvažnejša ustanovitev samostojnega ogrskega ministristva, v katerem je Kossuth prevzel finančni portfeuille. Še isto leto je to ministristvo padlo, vendar je Kossuth ostal na čelu vlade in stopil kot vodja deželnoobrambnega odseka v javnost ter je deloval za ustanovitev ogrske armade. Pri tem je bil neumorno delaven, imel je hujskajoče govore zdaj tu, zdaj tam, se posvetoval in nabiral denar za ogrsko armado. Ves ta njegov trud ni imel posebnega uspeha, saj je avstrijska armada premagala Ogre z lahkoto dne 30. oktobra pri Švehatu. Potem pa je proglasil ogrski državni zbor na njegovo priporočanje Ogrsko za neodvisno in da je habsburška vladarska hiša vržena s prestola. Hkratu je bil Kossuth imenovan odgovornim deželnim guvernerjem Ogrske.

5. junija 1849 je imel po zopetni osvojitvi Budimpešte slavnosten vohod v glavno mesto. Zdaj je stal na vrhuncu svoje moči, ki ni trajala dolgo. Vojna se je zopet obrnila na škodo puntarskih Ogrov in je bila Budimpešta zopet premagana. Kossuth je bil prisiljen predati diktaturo svojemu glavnemu nasprotniku. Zbežal je iz domovine, skrnil državne dragocenosti v neki zazidani votlini v Oršovi ter prekoračil turško mejo. V Turčiji pa so ga zaprli; šele na zahtevo Francije in Amerike so ga leta 1851. izpustili. Pobegnil je na Angleško; med tem pa so ga doma v njegovi nenavzočnosti obsodili na smrt. Na Angleškem je Kossuth prejel shode in nabiral za novo ustajo denar. Potoval je v Severno Ameriko in postal čisto naveden političen pustolovec, ki je iskal povsod zveze. Tudi z Napoleonom III. se je brezvspešno pogajal. Vsi boljši elementi ogrskih izseljencev na Angleškem so se mu odtujili in kmalu je izgubil za politično življenje vsak pomen. Leta 1867. je bil pomiloščen, pa se ni maral vrniti domov, temveč se je naselil v Turinu in bil vedno v zvezi z ogrskimi rovarskimi politikmi. Umrli je 20. marca leta 1894. v Turinu. Njegovo truplo so prepeljali na Ogrsko in ga z velikimi slovesnostmi pokopali. Pogreba se je udeležilo ogromno ljudstva; vršile so se tudi burne protiaustrijske demonstracije.

Položaj v Srbiji.

Nove komplikacije, ki so se pojavile pri najemanju srbskega posojila, obstanku ministristva niso nevarne. Vujčić ostane. Šele novo zasedanje skupščine, ki se snide sredi novembra, more prinesiti kako izpremembo. Sredi oktobra pa pojdeti kralj in kraljica na Rusko in ministristvi predsednik ju bo spremljal. Kralj in kraljica ostaneta v Livadiji 4 dni, potem se vrneta naravnost domov. Aleksander otvori namreč skupščino sam z nagovorom. Listi so pisali, da se sklene med Srbijo in Bolgarijo vojaška konvencija, kar pa se sedaj odločno prereka. Med sosednjima državama je namreč precej nasprotstva, kar se je pokazalo tudi v aferi Firmilijana. Baje poseti pozneje srbski kralj tudi našega cesarja, a brez kraljice. Nato pojde prvič na grob kralja Milana.

Iz Južne Afrike.

Burski generali apelirajo na dobrotelost Evrope, kajti po končani vojni je zavlada med Buri velika beda. Vojna jim je vzela vse: zgorela so jim gospodarska poslopja, hiše, orodje, živina je poklana in več tisoč pridnih rok je otrpnilo za zmeraj na krvavem bojišču. Lakota in siromaštvo povsod. Vojna odškodnina, ki jo da Anglija, je mnogo premajhna. Zato prosijo burski generali milodarov za svoj narod, ki je bil v junaškem, od vsega sveta občudovanem boju premagan le zato, ker ga je bilo premalo po številu. Sedaj pa poročajo listi, da hoče angleška vlada velik del vojnih stroškov zvaliti na nekdanji burski republik in zato davke povišati. Ta davek bo znašal baje 100 milijonov funtov. Razen tega se najame 20 milijonov funtov za javna dela in tudi

to posojilo se poplača iz dohodkov burskih kolonij. Velikanski dohodki iz zlatokopov se porabijo torej nekaj let za poravnavo dolgov in za javna dela, Buri pa bodo morali poleg svoje bede prenašati še ogromne davke. Potovanje burskih generalov po svetu ima torej namen, nabrati čim največ milodarov za bedni burski narod. Ustanovljajo se burska društva, ki nabirajo prispevke, izdajo se zanimivi popisi vojne — popise izvrše Krüger in generali brezplačno — in skupiček se obrne na korist obubožanih burskih rodbin. Našlo pa se je že nekaj bogatih ljudij, ki so podarili Burom velike svote. Buri so izgubili v minoli vojni vse: svojo svobodo in svoje imetje, tako so danes narod beračev, ko so bili še pred tremi leti imoviti in ponosni na svojo neodvisnost.

Najnovejše politične vesti.

Deželnozborski mandat sta odložila oba poslanca za okraj Ljubno na Gor. Štajerskem dr. Ig. Bachmüller in Hans Thunhart. — Nagodba z Ogrsko se po teku dosedanjih konferenc baje vendar le dožene do 8. oktobra t. j. pred otvoritvijo ogrskega drž. zbora. Od 3. januarja 1896, ko so se začele obravnave o nagodbi, so bili ogrski ministri 67krat na Dunaju in avstrijski 67krat v Pešti. — Angleške pridobitve v portugalski Afriki. Angleška si je pridobila od Portugalske z najemno pogodbo lukso Motola, od koder si je osvojila svobodno pot od morja v Transvaal ter bo na ta način tudi lahko kontrolirala ves morski promet nekdanjih burskih republik. — V Arabiji se vršijo velike priprave za splošno reorganizacijo turške uprave ter se vojaštvo od vseh strani koncentruje. — Obstrukcijo zoper nemško carinsko predlogo napoveduje v imenu socialnih demokratov njih vodja Bebel. Carinsko vprašanje se tudi napravi za parolo pri volitvah. — Knežinja Windischgrätz (nadvojvodinja Elizabeto) je sprejel cesar Fran Jožef ter si dal podrobno poročati o aferi kralja belgijskega z njeno hčerjo grofinjo Lonay. — Poziv burskih generalov za pomoč Burom je zbudil v angleških krogih splošno nevoljo. — Poskušeni atentat na ruskega carja so zločinci izvedli na ta način, da so kot preoblečeni železniški čuvaji prišli skozi stražne kordone ter odvili železniške proge. — Obisk nemškega cesarja na dunajskem dvoru se pričakuje v doglednem času. — Vstaja v Južni Ameriki. Pri Santa Marta se je vršila bitka. Vstaši oblegajo mesto, v katerem vlada vsled tega lakota. — Dunajski Čehi so vložili dvajset rekurzov zoper znani odlok nižje avstrijskega deželnega sveta v zadevi ustanovitve javnih čeških šol.

Dopisi.

Iz Postojne. V nedeljo dne 21. septembra t. l. imel je postojnski »dramatični klub« svoj prvi nastop v dvorani g.

Fran Paternost-a. Predstavljala se je tragična igra v treh dejanjih »Graščakov samomor ali kletev pijančevanja« zložil A. Šibenik.

Vsebinska igra je: Graščak Ivan Hrošar, dober soprog in oče, udal se je pijančevanju, zapeljan od prijatelja Frana Lukca in je vsled tega zabredel v dolgove. Glavni upnik, 80 let star bogat trgovec Marijo Renšak, zaljubil se je v graščakovo mlado hčerko Milko, jo snubil in zahteval, ker je imela menica zaposti v treh dneh, da se takoj določi poroka. Graščak Hrošar sili v poroko, sodni sluga posreduje, vendar se temu ustavlja njegova soproga Tilka in hči Milka. Boječ se, da preneha tudi zanj lepo življenje, ako se Renšakova želja ne izpolni, zastrupi Lukce zavrattno graščakovo soprogo, in stari Renšak postane mož nesrečne Milke. Ker graščak sumi, da je Lukce morilec, odpove se daljnemu občeivanju z njim, vsled česar se Lukce maščuje na ta način, da zopet zavrattno zakolje Renšaka in ga oropa. To zlodejstvo pa tako vpliva na graščaka, da ta ustrelj Lukca in zastrupi sebe. Temu je še dostaviti, da se med igro pridno popiva.

Ne glede na to, da je jezik te igre jako slab, da je bilo slišati mnogo slovniških napak in še več jako nelepkih tujk, da ima igra prizore, ki z glavno stvarjo sploh nimajo ničesar opraviti, kakor deklamacija »Vseh mrtvih dan« graščakovega sinka, nastop kuharice Reze, ko tepe Lukca v graščakovi navzočnosti i. t. d. je že snov sama popolnoma nesposobna za oder. Graščin, kjer igrajo kuharica in hišna tako vlogo, kot tukaj menda ni, in tudi graščak, čeprav pijanec, zbere si bolj družbo kakor je Lukce, o katerem se le toliko ve, da je bil že šest mesecev zaprt in kojega prijatelja sta navadni barabi. In k vsemu temu enem dejanju dva umora za odrom ter en umor in en samomor na odru. Kratko, v tej igri se pretaka preveč vina in krvi.

Kakor je treba grajati, da se uprizori taka igra, tako je treba občudovati igralce diletante, kateri so se trudili kakor za najboljšo stvar. Osobito ženske vloge so bile v tako dobrih rokah, da bi kmalu pozabili, da igrajo diletantje. — Dramatični klub pokazal je, da premore prav dobre moči, zato pa naj sprejme v svoj reportoar le priznane dobre igre, ker na ta način vežba svoje člane, občinstvu pa da lepo zabavo in oni duševni užitek, kateri je glavni smoter gledaliških predstav. Y.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 25. septembra.

— **Zaplemba.** Včerajšnji naš list nam je državno pravdnitvo zaplenilo, in sicer radi uvodnega članka. Pečal se je ta članek z grofom Gleispachom in njegovim postopanjem. Morda se hoče znova upeljati praksa, da se proti omenjenemu grofu, ki nam Slovincem čisto nič ne imponuje, ne bode smelo ničesar pisati? Napravili smo novo izdajo lista, proti zaplembi pa vložimo svoj čas ugovor.

— **Dr. Krek in dr. Šusteršič,** sta se na žirovskem shodiču pred žirovskimi babnicami objemala in poljubljala.

Dalje v prilogi.

Dà, človek je iznenaden, ko vstopi v dvorano »umetniškega paviljona« in vidi ta novejša dela naših umetnikov. Že davno ni bilo tako radostnega pojava v našem življenju, — osobito v zadnji dobi, ko je udarec za udarcem rušil zadnje nade v sreih naših optimistov... Videl sem tudi prejšnje razstave hrvatskih umetnikov — vendar sem bil zelo presenečen. Tudi na prejšnjih je bilo dobrih, dovršenih del, morda i znamenitejših, kakor na tej, kar se tiče invencije in kompozicije. Ali ta razstava ima v celoti neko značilno črto, ki je doslej ni imela še nobena: oduševljenje za polne, sočne, sveže boje. Z razkošno roko mečejo pred nas najzamašljivejše nianse, najfinije študije komplementarnosti, pripovedujejo navdušeno o burnih vodopadih, morskem zraku, šumenju gozdov, — ali razsipajo kombinirane reflekske na portrete. Srečne, naivne duše! Od vseh strani jih bije led, okolščine so za njihovo ustvarjanje skrajno slabe, ni kupovalcev, ni plodnega milieua, ki bi jih oduševljal, nimajo mnogokrat niti — modelov, — a oni, glej, delajo tako veselo in nebrzdano! Samo svetle, visoke note, niti sence mračnosti in obupnosti. Ljuta resnoba življenja, kakor

da se jih ni dotaknila, kakor da je zanje ni.

In to je vzrok, da se jim od neke strani očita kompromisnost. Govori se, da so se hoté umaknili iz javne arene, kjer je toliko kočljivih vprašanj, v prirodo, da so se lotili izključljivo le pejzaž, dekorativnih načrtov ali portretov. Istina — mnogo resnice je na tem. Naše javne razmere so za vsakega naprednega delavca zelo žalostne in ni se čuditi, da so mehke duše umetnikov bežale iz te dušljive atmosfere. Evo — tudi najbolj naobraženi Čikoš s svojo »Lijepko« dokazuje, da se pri nas o nekih stvareh niti šepetati ne sme... Naši umetniki so postali kompromisni, to je resnica. Ali ako pogledamo na literaturo, ki ima pri nas že od davnaj uglašeno pot in ki si tudi že sama po sebi laglje dela prostor, kakor upodablja joča umetnost, ki vsekakor nagiblja bolj na stran luksusa, — pa kaj vidimo tam? Vidimo, da smo tudi v literaturi bedni, da dva, trije lepši pojavi (n. pr. Kranjčević) ne tvoré nikakor nove, boljše epohe, ki bi radikalno obračunala s slabimi ostanki prejšnjih generacij. Tudi literatura je pri nas docela kompromisna in največji bohémi morajo vsak čas delati nedostojne

koncesije, — odkod torej naj vzamemo pravico, vstajati proti umetnikom? Priznavam, da je v literaturi radikalnejših pojavov, nego v umetnosti.

Za naše razmere je vsekakor značilno, da se je v borbah radi moderne smeri slikarstva silno naglašala formalna stran. Reklo se je: vsebina ne odločuje, nego forma, način, s katerim umetnik svoj predmet uporabi in obdela. Ni sumnje, da je tak nazor jeden od modernih postulatov umetnosti. Ali ravno zato, ker je modernemu umetniku dovoljeno prikazivati vse, ravno zato moderni umetniki v drugih zemljah bolj kakor kdaj kažejo tudi po vsebini, da niso nehali biti člani gotovega naroda, gotove skupine, — tudi po vsebini se kažejo moderne, tudi po vsebini revoltirajo proti slabim stranem našega današnjega socialnega življenja.

Evo Boecklina! Ne samo, da je revoltiral z obliko, da je v tehniki uvel nove note, — tudi po vsebini je revolucionar. S svojimi razkošnimi poganskimi himnami revoltira proti današnjemu duhu lažiasketstva, pseudomoralstva in proračunjenega sramožljivosti. A kaj šele legija sijajnih karikaturistov, ki poleg moderne tehnike neusmiljeno šibajo tudi z vsebino?

Tako bi moral ustvarjati moderni umetnik: ne sme se odtргati od življenja, ostati mora v njem, v mišljenju, v fantaziji, čustvovanju, v stvarjanju in prenašanju na platno, — vedno svoj, vedno individual, vedno v borbi proti zlu in za svoje svetle ideale.

Mucha, ta nežni, dekorativni Mucha, ustvarja cel ciklus iz Husovega življenja, delovanja in — smrti, ciklus, ki je velik v tendenci, velik v umetniški koncepciji; Kupka se je v frivolnem in dekadentnem Parizu naučil najbolj pereče socialne satire, katero tudi formalno dovršeno obvlada; Holárek filozofira ravno tako v svoji samoti in riše svoje ognjene obtožbe in kletve. To so samo trije primeri iz jednega naroda, — ali ravno pri teh treh Čehih se lahko naši ljudje marsičesa nauče. Ne suho proračunjeno dociranje — ali niti sama skrb za formo! Pri nas se je to poslednje naglašalo preveč, ker je naše življenje tako korumpirano, da se nihče ne upa dotikati ran... Tudi nova umetnost nas je omamila samo z moderno obliko — ni nam pa donesla tudi celih, zaokroženih umetnikov — individuov. (Konec prih.)

»Slovenec« o tem poročja tako-le: »Dr. Krek pravi, da je duhovščina združena kot trdna veriga. Vsi smo edini, zavedamo se pa tudi te svoje moči. Ta mož, dr. Šusteršič, ki predseduje današnjemu shodu, je ljubljene naše stranke in po pravici rečem, da preko naših trupel gre pot do njega.« Čitavši to izjavo, smo se začudeno povpraševali, kaj je Janezka Evangelista napotilo do tako navdušene ljubezni, da je pripravljen za bivšega minorita še celo svoje »truplo« žrtvovati? Ali se je kaj posebnega pripetilo? Pri naši stranki ne, ker lasamo Šusteršiča danes z ravno isto močjo, kakor smo ga lasali prejšnje dni. Morda pa v klerikalni stranki kaj poka, morda se ondi kaj pripravlja, tako da mora Curtius Krek s svojim »truplom« v prepad, če naj se reši dr. Šusteršič! Stvar vabi k premišljevanju! Morda res kaj poka! Ne bilo bi čudno, če bi končno najzabitejši klerikalec, (ali pa še celo škof ljubljanski) prišel do prepričanja, da klerikalna stranka še nikdar ni imela tako neumnega vodstva, kakor ga ima dandanes. Tukaj bi se lahko vporabile besede dr. Šusteršiča: to vodstvo žre, žre in žre na svoji lastni stranki!

— **Kmetijsko društvo v Poljanah nad Skofjo Loko** je včeraj oglasilo konkurz pri tukajšnjem deželnem sodišču; v Poljanah pa je zaprlo svojo prodajalnico. Tako je zopet jeden klerikalnih konsumov poginil, dasi so od pričetka poljanski »katoliki« klicali, da društvo krasno vspeva in da širi slavo poljanske fare v deveto vas! Sedaj se pa kaže to krasno vspevanje! V zadnjih devetih mesecih so imeli ti zapeljani reveži 4500 K izgube! Med upniki se nahaja tudi slaboznana »Gospodarska zveza«, ki je poljanskemu konsumu preskrbovala kavo in sladkor. Njen zastopnik se je še zadnje čase trudil, da bi zajamčil polno plačilo »Gospodarski zvezi«. Hotel je namreč odbornike zamrsega konsuma pregovoriti, da bi za svojo osebo podpisali primerno dolžno pismo. Može, ki so že pri poljanski posojilnici za ponesrečeni konsum podpisali 24.000 K, v tem slučaju »Gospodarski zvezi« niso hoteli iti v past, na kar je le ta z dolgim nosom odrinila. Omenjeni poroki se nam prav iz srca smilijo; konec bo pač ta, da bodo krvavo pomnili, kdaj so prevzeli poročivo 24.000 kron za nepotrební poljanski konsum. Te reveže ima na črni svoji vesti dr. Šusteršič! Radovedni smo, bo li o vsem tem Tolminec iz Lovskega Brda — dr. Tavčarju, ali komu drugemu kaj pisal?

— **Šusteršičev „tabor“** — prepovedan. Pod tem naslovom je prinesla »Soča« uvodni članek, ki ga zaključuje: »Tabora dne 12. oktobra v Ljubljani ne bo. Zato tudi dr. Šusteršič ne bo slavil svojih »triumfov«. Ali da mu ne bo preveč hudo pri srcu, se na omenjeni dan sredi Ljubljane lahko postavi na svojo »katoliško« glavo, ter si nabere bohinjskih polhov, izmed katerih pobije vse tiste, ki se mu utegnejo zdeti preveč »liberalni« — ali liberalcev, na dan 12. oktobra 1902 po Kristusovem rojstvu ne bode nikdo pobijal v Ljubljani.

— **Kako sleparijo svoje čitatelje.** »Gorica« piše, da so šli tržaški slovenski deželni poslanci k novemu škofu dr. Naglu se predstaviti ter mu predložiti želje tržaških Slovencev v cerkveno-narodnem oziru. Na to pa piše: »Vladika jih je prijazno sprejel in jim odgovoril slovenski, da se zahvaljuje Slovincem na prijaznosti in je izjavil, da ga posebno veseli« itd. . . , Naročniki »Gorice«, kateri morajo vse verjeti, kar jim natvezi ta farsovski list, morajo misliti po tej pisavi, da zna Nagl slovenski, dočim je istina, da ne zna nič. Resnično pa je spregovoril v odgovor par slovenskih besed, ad hoc naučenih. Ali ker se je naučil v to svrha lake tri besede, že pisarijo, da je odgovoril slovenski ter izjavil itd., kakor da bi poznal naš jezik. — Tako sleparijo svojo »javnost« dosledno. Se ve, o škofu se kaj zlagati, s čimur se ga povišuje pri ljudeh, to pa še greh ni. Kdor se zlaže, dobi še zaslužnje pri Bogu, ker namen posvečuje sredstva!

— **Popravek g. dr. Elberta.** Iz Novega mesta. Poročal sem Vam dne 19. septembra t. l., da je gosp. prošt pred volitvijo obč. odbora v Novem mestu ne-

kemu našemu strankarju rekel, da on nima nič s to volitvijo opraviti in nič s klerikalci, ki so se v boj spustili. To gosp. dr. Elbert v »Narodu« od torka popravlja in piše, da to ni res, da si je to Vaš dopisnik izmislil. — Stvar zdaj nima več pomena. A resnici na ljubo moramo gosp. prošta zavriniti ter mu reči, da ni pisal resnice v popravku. Gosp. prošt je prišel par dni pred volitvijo h g. pl. Sl. — ter mu to rekel z željo, da to med meščane pride. — »Diligite veritatem, filiam Dei!«

— **Blagodušen dar.** Gosp. Fran Tomšič, vrhovni inženir zagrebške kanalizacije, je prejel — kakor vsi drugi — samo nemško povabilo k slavnosti petdesetletnice ljubljanske realke. Odgovoril je dotičnemu odboru takole: Slavni odbor! Zahvaljujem se na časti, da ste se tudi mene spomnili prigodom svečanosti petdesetletnice ljubljanske realke, kateri prisostvovati mi službene zadeve ne pripuščajo. V spomin te slavnosti pošiljam ob jednom 200 K uredništvu »Slov. Naroda«, da jih isto blagovoljno pošlje v znamenje hvaležnosti bivšega dijaka realke za dobljeno znanstveno in domorodno odgojo na tem zavodu — društvu sv. Cirila in Metoda v Istri. Z odličnim spoštovanjem! — Pravilno! Dar smo sprejeli ter ga ob jednom odposlali omenjeni družbi!

— **Slovensko gledališče.** Sezona 1902/3. se začne v soboto, dne 27. t. m. z narodno igro s petjem »Gospod Jakob«, spisal Karol Morré, znani avtor pri nas velepriljubljene narodne igre »Revček Andrejček«. Glavno naslovno ulogo igra g. režiser A. d. Dobrovolný. Velike uloge imajo nadalje novi ljubimec, g. K. Hašler, gđ. K. Rückova in g. Lier. Sodeluje vse dramsko osebje in operni zbor. Igra ima velezanimivo in tudi za naše socialno-politične razmere aktualno vsebino.

— **II. slovenska umetniška razstava.** Danes so izšli katalogi o razstavljenih slikah in skulpturah. Akad. kipar g. Ivan Zajec je razstavil osnutek svojega monumentalnega vodnjaka pred novim deželnim dvorcem. Gosp. Vesel pošlje svoje slike te dni. Gosp. deželni predsednik, baron Hein, in gospa soproga, baronica Heinova sta posetila razstavo, ki šteje sedaj 152 del.

— **Odlikovanje gospoda ravnatelja R. Raktelja.** Danes dopoldne je bila v okrašeni telovadnici I. mestne šole lepa slavnost. Starosta slovenskega učiteljstva, g. ravnatelj Fr. Raktelj, je dobil zlati zaslužni križec. K tej slavnosti se je zbralo vse ljubljansko učiteljstvo in nekateri člani mestnega šolskega sveta. Njega predsednik, gosp. župan Hribar, je povdarjal v svojem govoru, da izgine izmed vrst slovenskega učiteljstva z ravnateljem Rakteljem markantna oseba, učitelj, ki se je pri petdesetletnem svojem delovanju ravnal vedno in povsod po načelu, da bodi učitelj obenem tudi vzgojitelj svojega naroda. Ravnatelj Raktelj je bil vedno značajan mož, pravi rodoljub, ki se danes lahko s ponosom ozira na lepo število svojih učencev, kateri zavzemajo že častna mesta v človeški družbi. Za vse nebrojne svoje zasluge je bil slavljenec že pred kratkim odlikovan z naslovom ravnatelja, a danes mu pripenja predsednik mest. šolskega sveta najvišje odlikovanje, s katerim ni počeščen samo on, nego z njim vred vse ljubljansko učiteljstvo — pa tudi vse slovensko učiteljstvo, ki imenuje ravnatelja Raktelja s ponosom svojega starosta. Ljubljana je imenovala že 1886 l. Raktelja svojim meščanom, danes pa mu je prišlo odlikovanje od najvišje strani, kjer dandanes delovanje učiteljstva tudi že dostojno je in pravičnejše sodijo, nego so ga sodili svoje dni. Vse delovanje slavljenčevega bilo posvečeno v prid mestu, domovini in učiteljstvu, zatorej se naj veseli še mnogo, mnogo let cesarjevega odlikovanja! Po županovemu govoru so odpeli učenci II. mestne šole cesarsko pesem, potem pa je čestital slavljenec v imenu ljubljanskega učiteljstva vodja gospod Gabršek, za njim pa katehet g. Smrekar. Prelepo pa je bilo, ko je odlikovancu čestital učenec II. mestne šole, poslavljajoč se obenem od vrlega in ljubljenskega ravnatelja. Na vse čestitke se je z zagotovilom vdanosti in ljubezni do presvetlega vladarja zahvalil g. ravnatelj Raktelj. — Precej po slavnosti se je vršila volitev zastopnika učiteljstva

v mestni šolski svet. Bil je malone enoglasno izvoljen g. Luka Jelenc.

— **Ravnatelj c. kr. kmetijske družbe g. Gustav Piro** se je mudil ta mesec po naročilu kmetijskega ministrstva na Danskem, da tam proučeva kmetijske razmere, zlasti mlekarstvo.

— **Himen.** Poročila sta se gospod Herman Scaria, uradnik tovarne v Celovcu in gđ. Tonka Jamškova. Čestitamo!

— **Talijo za rešitev življenja** v znesku 52 K 50 h sta dobila tovarniška delavca Josip Bartoncelj in Mih. Mežnar iz Mojstrane, ki sta rešila 7letno Matildo Kozmarič iz vode.

— **Izložba grozdja v Krškem,** ki jo priredi kranjska kmetijska družba 4. in 5. oktobra, je dobila 300 K državne podpore in dve srebrni ter dve zlati kolajni za odlikovanje najboljših izložnikov.

— **Za vinorejce.** S 30. t. m. poteče rok za vlaganje prošenj za brezobrestna posojila v svrhu obnovljenja vinogradov. Prošnje so oddati pristojni politični upravi ter so koleka proste.

— **Ponesrečil** je v Domeh pri Ložu 10letni posestnikov sin Fr. Krašovec. Deček se je vtihotapil v mlin, odvril kolo, ki ga je potem prijel in zmečkal.

— **Obstrukcija v občinski zbornici.** V ljutomerskem občinskem zastopu so tudi trije Slovenci, dr. Grossmann, Misja in Vabnik. Dosedaj ni bilo nič slišati o njih. Končno pa so vendar spoznali krivico, ki se godi Slovincem in njihovega jeziku v tej nemškutarski korporaciji sredi med Slovinci. V seji dne 22. t. m. je izjavil dr. Grossmann, da bode on s tovarišema v zanaprej slovensko govoril. Župan, c. kr. notar Thurn, je ogorčen izjavil, da te pravice nimajo, ker kakor vsi akti pričajo, se v ljutomerski občini kaj takega še nikdar ni zgodilo. Tako trdijo vsaj graški listi. Na tako žalitev so začeli Slovenci razbijati ter se je morala seja zaključiti. Skrajni čas je pač že bil, da so se Slovenci v slovenskem trgu Ljutomeru spomnili pravice, ki jih ima naš jezik!

— **Dobrotnik Trsta.** V torek je umrl v Trstu veleindustrijec Jurij Golatti, ki je zapustil celo svoje premoženje 1½ milijon kron mestu Trstu za ustanovitev bolnišnice, ki naj nosi ime njegovega očeta.

— **Enoložni, splošni komercialni oddelek za srednješolce.** Na eksportni akademiji ces. kr. trgovinskega muzeja se otvori s 1. oktobra t. l. splošni oddelek za abiturijente srednjih šol, ki naj bi slušateljem podal zase zaključeno, po mogočnosti obsežno splošno komercialno izobrazbo ter obsega dva semestra (eno učno leto). Koncem šolskega leta se vrši skušnja, o koji se bodo izdala spričevala. Zaznamek prednašan se dobi zastoj.

— **Mejnarodna panorama.** Dalmatinske obali s svojimimi slikovitimi mesti nudijo nam prijeten pogled v mejnarodni panorami. Mesto Spljet je osobito v krasni legi, nič manj pa druga mesta. Opomniti treba, da »Kreuzgang« v samostanih ni »križev pot«, marveč »prekrižano hodišče«.

— **S Pogačarjevega trga.** Pri branjevkah je vsak dan živahno, danes pa je bilo še posebno. Najpopred sta se spri dve branjevki pri nakupovanju češpelj. Besedam so sledile zaušnice. Ljudstvo je imelo nad tem prepriom mnogo zabave. Kmalu nato pa sta prišla navskriž neki kmet in neka branjevka. Kmet je prodal branjevki češplje, ki pa niso bile vse take, za kakršne sta se bila dogovorila. Branjevka ni hotela plačati dogovorjene cene, za kar pa jo je kmet opsoval in osuval. Prišel je stražnik in oba sta morala iti na policijo. — Branjevka U. B. jo je dobila z desko po glavi. Smukala se je okoli voza, ko so skladali češplje. Voznik ni pazil in jo zadel z desko po glavi, da je zadobila majhno rano. — Branjevko K. Š. je zadela druga nesreča. Kunčičev hlapec Franc Tončič ji je podrl stojnico, da so se češplje razletele po tleh pa tudi drugo sadje in grozdje je ležalo v prahu pred branjevko.

— **Na roge nabodla** je včeraj popoldne v Spodnji Šiški krava tri leta starega posestnikovskega sina Mihaela Bizovičarja. Zabdla je rog v kožo nad desnim očesom. Dečka so pripeljali v bolnico.

— **Z rešilnim vozom** so pripeljali včeraj popoldne v deželno bolnico berača Ivana Šusteršiča. Našli so ga na vrtu stare bolnice napol zmrznjenega. Ležal je celo noč na vrtu in celo dopoldne. Bil je tako slab, da si ni mogel sam pomagati.

— **Kolo odletelo** je včeraj zvečer na Dunajski cesti pri poštne vozu, ko je vozil po tiru električne cestne železnice. Morali so pošto preložiti na drug voz, vsled česar je bil direktni promet na električni železnici oviran in so morali ljudje z jednega voza v drugega presesti.

— **Skupaj trčila** sta včeraj popoldne na Poljanski cesti s tovrnima vozovoma dva posestnika, ker se drug drugemu nista hotela izogniti. Pri jednem vozu se je zlomilo oje.

— **Konj z vozom vred ukrađen** je bil v Šmartnem pri Beljaku posestniku Janezu Fiblu iz Ebenwalda. Tat je zbežal na Kranjsko.

— **Pogreša se** 54 let stara, samska umobolna Marija Watzek iz Zapric pri Kamniku. Dne 16. t. m. je odšla z doma in se dosedaj še ni vrnila.

— **Dva prisiljenca ušla.** Danes dopoldne sta ušla z njive pri prisilni delavnici prisiljenca Edvard Feilmayer in Franc Grassner. Zbežala sta na Golovec.

— **Zlat prstan** je bil najden dne 21. t. m. na hodniku v justičnem poslopju.

— **Rujav pes** z graško pasjo znamko je ušel nekemu posestniku v Mengšu.

* **Najnovejše novice.** Velik gozdni požar je uničil v Pehlinu pri Reki na tisoče kvadratnih metrov lesu. — Nasledki Kosuthove slavnosti. Honvedski divizionar v Segedinu, fldzm. Valentić zahteva od magistrata 450 K odškodnine za šipe, ki so jih pobili demonstrantje pri njemu in drugih častnikih, ki niso razsvetlili okenj. Nekaj častnikov pa je vkljub prepovedi razsvetlilo okenj svoja stanovanja. — Daljni potres so zaznamovale včeraj opazovalnice v Ljubljani, Pulju in dr. Potres je bil najbrže v Srednji Ameriki. — Kolera v Egiptu. Do 20. t. m. je bilo 812 slučajev kolere, samo v Aleksandriji 28. — Naslednik Virchowa je tajni medicinski svetnik profesor Orth v Göttingenu. — Novi bankovci po 100 K pridejo v promet najbrže 20. oktobra t. l. ter ima v ta namen generalni svet avstro-ogrške banke danes plenarno sejo v Budimpešti. — Madjarski ponesrečalec. Okrajni vodja v Albani-Szanto, Šandor Schwabi je ponesrečil 170.000 K uradnega denarja. Oddali so ga v — zdravilišče za nervozne. — Nenavadna oporoka. V Ameriki je umrl milijonar Stratton, ki je zapustil 13 milijonov za dobrodelne namene, svojemu edinemu sinu pa samo 50.000 dol.

* **Belgijski kralj Leopold in grofica Lonyay.** Belgijčane je postopanje kralja Leopolda globoko razžalilo in razburilo. Da ni pustil hčere Štefanije ob odru umrle matere, temveč jej je sporočil, da mu njena prisotnost ni po volji, to brezarčnost in surovost oboja vsakdo. Sploh si je zadal kralj Leopold, ki se ni brigal nikdar za svojo ženo ter se je pečal vedno z ničvrednimi ženskami na najnesramnejši način ali je igral, z zadnjim svojim činom hud udarec, od katerega se bo težko opomogel. Svojo ženo, ki je imela sicer tudi svoje napake, je Leopold uprav sovražil ter jo kompromitiral vedno in vedno. Najstarejšo hčer Lujizo Koburško, znano izza afere Keglević Matačić, je vtaknil v blaznico, ker mu je delala s svojimi ljubavnimi razmerami ter s svojo razsipnostjo, a vsaj prvo je bržčas podedovala po svojem očetu — nečuvne škandale. S Štefanijo, grofico Lonyayevno, se je kralj izvrstno razumel, ona je bila njegova nada, a da ni imela v svojem prvem zakonu sina, že to je ohladilo njegova čustva do nje. Vendar je bivala sedanja grofica Lonyay tudi kot udova čisto v svoji domovini. Kakor hitro pa se je Štefanija zaročila z grofom Lonyayem, je pretrgal oče mahoma z njo vse zveze; po svojem tajniku jej je dal sporočiti, da ni več njegova hči. Vzel je naslov »kraljeva visokost«; rad bi jej bil vzel tudi letno apanažo 50.000 frankov, a tega ni mogel storiti. Grofica Lonyay je že večkrat skušala spraviti se s svojim očetom, toda Leopold je pošiljal njena pisma neodprta nazaj; vse to sovraštvo pa le zato, ker se Štefanija ni omožila »po stanu«, temveč po srcu. Naš cesar ji tega ni zameril, pač pa lastni njen oče, ki ima še sedaj na stara leta metreso Kleo de Merode, s katero zapravi ogromno denarja. Belgijčani ga tudi imenujejo Kleopodar. Kraljica Marija Henrijeta, avstrijska nadvojvodinja, ni bila poleg svojega moža nikdar srečna; bila je vedno zapuščenca. Še pred letom je dejala, da je nihče drugi ne ljubi, kot njeni psi. Rada bi bila spravila očeta in hčer, a ona itak ni imela nikake besede. Vsi listi kraljevo surovo postopanje ostro obsojajo. Pripetilo se je že mnogo demon-

stracij; zlasti ko se je odpeljala grofica Lonyay v Calais, se upilo ljudstvo »Proš s kraljem! Živel kralj Albert!« t. j. prestolonaslednik. Štefanijina hči, knežinja Windischgraetz se ni udeležila pogreba svoje stare matere. Na potovanju v Spaa je zvedela v Koloniji, kaj se je zgodilo materi Štefaniji in se je zato zopet vrnila v Avstrijo. Princezinja Luiza Koburška je le prvi trenutek zajokala, ko je zvedela o smrti svoje matere, a kmalu je bila zopet prav dobre volje ter se je zanimala le za svoje žalne obleke.

* **Ženska gimnazija** ima biti v kratkem ustanovljena na Moravskem.

* **Šipka.** Proslave ruske zmage nad Turki na Šipki se udeležita tudi češki poslanec Kiofáč ter sladar Franol, ki sta ravnokar odpotovala tja.

* **Zoper poljubovanje rok** se je izrekel c. kr. okrajni šolski svet v Rokycanah na Češkem v uradnem listu.

* **Novo mestno češko gledališče v Plznu** se otvori slovesno to soboto, dne 27. t. m. To je drugo veliko češko gledališče, zato je razumljivo, da ga je veseli ves češki narod. Gledališče je v svoji opremi docela moderno. Ravnatelj mu je igralec, g. Vendelin Budil. Gledališčna elegantna stavba stoji v mestnem parku ter pekriva 1807 m². Velja pa 1004.000 K. Stavbniška sta bila arhitekta Fr. Nemec in Anton Balšánek. Repertoire obsega opero, opereto, balet in dramo. Izmed lanskega opernega osebja slovenskega gledališča so angažirani: g. Tit. Olszewski, gđ. Noemi-Wolfova, gđ. M. Gärtnerjeva-Romanova, g. C. Vasiček in g. R. Deyl.

* **Starost mačk.** Predsednik nemškega društva za ohrano živalij v Nemčiji, Pohl, je obelodanil pred kratkim svoje izsledbe v opazovanju starosti mačk. Spoznal je, da je tudi pri mačkah mirno, brezdelno, brezskrbno življenje glavni pogoj za dolgo življenje. Alžirska angormacka, ki jo redijo na gradu Nymphenburgu, nekdanjem bivališču nesrečnega bavarskega kralja Otona, je doživela ravnokar 42. leto. Še pred dvema letoma je skotila mladiča, ki je bil razstavljen na mačji razstavi v Vratislavi.

* **Ljudske sodbje v Ameriki.** V St. Louisu je množica zamorca Edward Browna na begu ustrelila. Zamorec je namreč napadel 12letno Annie Gates, katera je pribežala v neko gostilno in povedala o napadu. Takoj nato so pričeli napadalec zasledovati, katerega so tudi ujeli. Deklica je Browna spoznala; na potu v ječo je ušla, na kar so ga dohiteli in ustrelili. — V Hempsteadu je množica oprostila z ječe zamorca Jesse Walkerja in ga v prisotnosti občinstva obesila na brzozavnem drogu. Walker je kriminalno napadel neko belo žensko, katera ga je kasneje spoznala. Pred svojo smrtjo je zločin priznal.

* **Poskušeni samorazpršje v pričo več sto gledalcev.** Nedavno se je 54letna Jennie R. v Newyorku sprla s svojim soprogom, na kar je šla v bližnji park ob Melrose St., kjer se je skušala obesiti. Vpričo več sto ljudi je odšla na suho drevo, privezala vrh okrog svojega vratu in skočila dol. K sreči je prišel neki policaj na lice mesta in jo rešil, na kar so jo odpeljali v bolnico.

* **Posli roparjev.** Nedavno je neki drzni ropar oropal policijskega ravnatelja Reddyja, kateri se je vozil z vozom poulične železnice. Da pri tem tudi njegovih sopotnikov ni pozabil, je samoumevno. Na potu je moral voz čakati na mimovozni vlak, v katerem času je ropar izbral ugodno priliko. Držeč v vsaki roki po jeden revolver, skočil je na voz in prisilil sprevoznika, da mu je dal denar; potem je odvezl tudi potnikom njihov denar. Policijski ravnatelj ni bil oborožen in je moral torej roparju pohlevno vročiti denar.

* **Policaj ustrelil duhovna.** V Bluefieldu je policaj W. A. Fanning ustrelil duhovna Cooka. Slednji je bil obdolžen, da je minoli ponedeljek pri Simons Creeku streljal na nekega človeka in da se ni oziral na zaporno povelje. Radi tega je dobil Fanning povelje, naj duhovna aretirata. Ker je pa slednji nameraval z revolverjem tudi na policaja streljati, je streljanje policaj oskrbel.

* **Roparji napadli vlak.** Nedavno je sedem drznih roparjev napadlo osobni vlak, ko je vozil mimo Sandy Point, Idaho v Ameriki. Roparji so strojevodjo s puškami prisilili, da je tovarni in ekspresni voz odpeljal tri milje daleč, na kar so z dinamitom skušali razstreliti vrata ekspresnega voza, kar se jim pa ni posrečilo. Roparji so morali brez plena oditi. Potnikov niso nadlegovali.

* **Vsestranska ljubezen.** Peter Lynch r., št. 117 Orange Road, Montclair, N. J., samec, 35 let star, bogat, lep, zdrav in vesel, blaginjak »Bachelor« kluba, postal je slava oseba, kajti 200 za žentev sposobnih nežnih devic se mu je pisмено ponudilo, da jih vzame v zakon. Iz vseh mogočih krajev in na vse znane načine javile so se mu zapeljivo krasne device in bogate vdove, katerih večina mu je priponala tudi svoje slike. Peter Lynch pa ni le zagrižen samec, temveč tudi filo-

zof, radi česar smatra vso stvar za šalo. Obiskal bo le jedno pisalko pism, toda slednja stanuje na milijonarski 5. Ave. v New Yorku in ga bo brez dvomno osrečila.

* **Ekscentričen slikar — morilec.** Iz Pariza poročajo, da je v Esretatu 25 letni slikar Sydon ustrelil svojega dobrotnika borzianca Luciena Davida. Sydon je bil ekscentričen; nosil je dolge nepočesane lase, ogromen klobuk in baržunaste, zgoraj široke, spodaj tesno privezane hlače ter bil na videz smešna prikazen. Slikal je malo in slabo, a zato je bil sila domišljav. V zadnjem »Salonu« pa se mu ni posrečilo dobiti za neki potret kolajno. Odtlej je bil megaloman. Ker pa je bil jetičen in neozdravno bolan, ga je David prosil, naj ne hodi več v hišo, da boleznini ne nalezijo otroci. Baj se je tudi nedostojno vedel do 17 letne Davidove hčerke. Sydon je zato Davida ustrelil. David je bil 45 let star in je zapustil vdovo in 4 otroke.

Društva.

— **Gasilno društvo v Starem trgu pri Ložu** priredi veselico, v nedeljo dne 28. septembra 1902 v prostorih gospe Petasche-tove. Ob lepem vremenu vrši se veselica na vrtu. Spored: 1. Tamburanje. 2. Loterija na dobitke. 3. Prosta zabava, ples ter šaljiva pošta. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina za osebo 40 vin., za družino 1 K. Ker je čisti dobiček namenjen pogorelcem v Martinjaku, vabi k obilni vdeležbi odbor.

Književnost.

— **Narodnogospodarski Vestnik** ima v številki 6 naslednjo vsebino: 1. Utesnitev detajlnega potovanja. 2. Kranjske deželne finance. Spisal r. 3. Razglas c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 5. avgusta 1902 št. 11882. 4. Kapital in obresti. Spisal V. Kukovec. 5. Razsodbe obrtnih sodišč. 6. Društvene vesti. 7. Raznosterosti. 8. Izpremembe v trgovinskih in zadržnih registrih na Kranjskem. 9. Tržno poročilo in tržne cene. 10. Oglasi.

Telefonska in brzozavna poročila.

Ptuj 25. septembra. Mnogoštevilno obiskani shod zaupnih mož ptujskega in rogaškega okraja je postavil enoglasno kandidatom za deželni zbor dr. Jurtelo, ki je na občno prošnjo vseh navzočih prevzel kandidaturu.

Dunaj 25. septembra. Danes dopoldne so imeli ogrski ministri sejo; popoldne so se nadaljevala posvetovanja obeh ministrstev radi nagodbe. Tudi jutri bo skupna konferenca.

Dunaj 25. septembra. Srbski kralj je baje izjavil željo, da bi rad obiskal našega cesarja. V dvornih krogih so mnenja, da se tej želji ne bodo delale ovire.

Dunaj 25. septembra. Po poročilih, ki so došla na Dunaj iz Pariza, namerava baje ruski finančni minister Witte odpovedati med Nemško in Rusijo obstoječo trgovinsko pogodbo.

Dunaj 25. septembra. Tukajšnja policija in državnopravništvo sta obveščena, da je pobegnil defraudant Jellinek na Angleško ter se s parobrodom odpeljal v neko angleško kolonijo. Ob pol 3. uri je prišla nova brzozavka, ki trdi, da so Jellineka na Angleškem prijeli.

Praga 25. septembra. Danes se je tu sešel izvrševalni odbor mladočeške stranke, da se posvetuje glede bodočega postopanja v državnem zboru. Prišla sta tudi dr. Pacák in dr. Stránsky.

Brno 25. septembra. Dr. O baron Pražák je govoril dne 21. septembra v Vyškovu k svojim volilcem. Prigovarjal je za spravo z Nemci, a ni zakrival, da je malo upanja, da bi Nemci odnehali. Ako pa ne bodo Nemci naklonjeni za spravo, bodo imeli Čehi polno pravico »na vsestransko brezobzirnost«.

Zagreb 25. septembra. Obsedno stanje se odpravi še tekom tega tedna. Nagla sodba pa še ostane.

Novi Sad 25. septembra. Tu se je vršil velik shod Srbov, katerega se je vdeležilo nad 1000. Razni govorniki se obsojali z najostrejšimi izrazi demonstacije in izgrede v Zagrebu. Sprejela se je resolucija, ki izreka vladi nezaupanje, ki graja policijo in vso zagrebsko upravo, kjer se Srbi bajé sistematično zatirajo in preganjajo. Resolucija se pošlje ogrski vladi in cesarju. Srbskim poslancem pa se je naročilo, da dobé užaljenim Srbom zaščene. Red se ni kalil.

Belgrad 25. septembra. Albanci iz sandžaka Novibazar so vdrl v Srbijo ter napadli s puškami srbske voznike. Dva so ustrelili, tri pa odvedli saboj.

Sofija 25. septembra. General Tončev, ki se je brez dovoljenja vrnil v Sofijo, je bil aretovan.

Berolin 25. septembra. Cesarska jahta »Hohenzollern« je dobila povelje, naj bo dne 6. novembra pripravljena za cesarjevo potovanje na Angleško.

Kolin 25. septembra. Shod mednarodnih delegatov za varstvo delavcev se je izrekel za prepoved za ženska dela ponoči. Izvolila se je posebna komisija, ki bo delovala na to, da ta prepoved postane zakon.

London 25. septembra. Bogataš Phipp je podaril Burom 100.000 zlatnikov z izrečno pripombo, da se smejo porabiti le za revne Bure, ne pa v angleške vladne namene.

Poslano.

Slavnemu uredništvu »Slov. Naroda« v Ljubljani.

Prosim Vas, da sprejmete v smislu § 19. tisk. zakona naslednji popravek ter istega natisnite v Vašem cenjenem listu na istem mestu in z istimi črkami, kakor v listu št. 217 z dne 22. septembra 1902 notico med dnevnimi vestmi »Občinske volitve v Novem mestu«.

Popravek: Ni res, da je dvorni svetnik Šuklje dirigiral svojega edinega prijatelja, ki ga še ima v mestu, gosp. Frana Perka, med te strankarje. Nasprotno je res, da me ni nihče, torej tudi ne dvorni svetnik Šuklje, med te strankarje dirigiral, ker sploh nisem med temi strankarji.

Ni res, da nisem si upal na plano; res pa je, da se sploh za volitve nisem brigal. Bil sem in ostanem pristaš na predne stranke, mi tudi ni treba izgubiti vse sramežljivosti in je nisem izgubil, nasprotno pa je vodstvo napredne stranke v Novem mestu proti meni iz osebnega nasprotstva jednega člana uprizorilo gonjo, zato ker sem prijatelj dvornega svetnika Šukljeja.

Ni res, da sem mislil, da propade napredna stranka in izgubi bitko v III. razredu ter da izgubi II. razred.

Ni res, da nesreča, ki spremlja slednji čas Šukljeta, tudi za mano hodi; nasprotno pa je res, da sem bil prepričan, da zmaga napredna stranka v III. in II. razredu ter da Šukljeta nesreča ne hodi za mano.

Ni res, da je napredna stranka mislila, da sem njen pristaš, nasprotno, vedela je odločno, da sem njen pristaš, vendar me je le na videz kandidirala v III. razredu, da bi pridobila volilce in pooblastila volik za-se, ker je že a priori sklenila, mene iz obč. odbora izriniti na ljubo mojih osebnih nasprotnikov.

Ni res, da sem jaz prehitro svoj vezir odkril; nasprotno res je, da nisem imel nič zakrivati ali prikrivati.

Ni res, da so volilci dan pred volitvijo to izvedeli; nasprotno je res, da so že v sredo, dne 17., sklenili, mene črtati iz liste kandidatov tretjega razreda, ker so raznesli neresnico, da sem se udeležil volilne konference v kapitelju, kjer že od meseca aprila nisem bil. Res je, da sem dobil vsled teh mahinacij samo 22 glasov.

Res je, da je bila volitev v III. razredu živahna ter da so dale volilke pooblastila napredni stranki; res pa ni, da so dale pooblastila, da se voli proti, ampak zahtevale so, da se mora voliti tudi mene, in le pod tem pogojem je stranka dobila veliko pooblastil; stranka je torej pooblastila, ki bi se morala za me porabiti, proti meni izrabila.

Ni mi znano, da bi kateri duhovnik ponoči klical volilke, da podpišejo pooblastila zame.

Res je, da je meni na tem, da se varuje občinsko premoženje in z obdino združena hranilnica. Da sem tudi jaz za to, je dokaz moje 13letno delovanje v občinskem odboru in moje 8letno vodstvo hranilnice, katerega tudi zdaj ne dam še iz rok, da ne pride v druge nepoklicane roke.

Ni res, da sem neodkritosrčen ter da so me vrgli s krova; nasprotno res pa je, da sem vedno odkritosrčen ter svojih namenov in prepričanj ne prikrivam, vrgli so me le raz krov, ker postopanja nekaternikov v vsakem slučaju ne odobravam.

Novo mesto, 23. septembra 1902.

Fran Perko,

trgovec in pisarniški ravnatelj mestne hranilnice.

Pripomba uredništva. Priobčili smo ta popravek kot poslano, da nam g. Perko ne bode očital, da ne postopamo lojalno proti njemu. Da »popravek« nima zakonite oblike, videti je na prvi pogled. V drugem pa prepuščamo odgovor svojemu novomeškemu dopisniku.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Borzna poročila.

Dunajska borza
dne 25. septembra 1902.

Skupni državni dolg v notah	101—
Skupni državni dolg v srebru	100 90
Avstrijska zlata renta	120 95
Avstrijska krona renta 4%	99 90
Ogrska zlata renta 4%	119 90
Ogrska krona renta 4%	97 90
Avstro-ogrski bančni delnice	1592 —
Ki aditne delnice	844 75
London vsta	239 50
Nemški državni bankovci za 100 mark	117 —
20 mark	23 43
30 frankov	19 07
Italijanski bankovci	94 80
C. kr. cekini	11 30

Žitne cene v Budimpešti
dne 25. septembra 1902.

Termin.			
Pšenica za oktober	za 50 kg	K	8
Rz " " april 1903	"	"	7
Rz " " oktober	"	"	6
Koruza " maj 1903	"	"	5
Oves " " oktober	"	"	5

Efektiv.

Trdno.

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali:
Za družbo sv. Cirila in Metoda v list Gospod Fr. Tomšič, inženir v Zagrebu, 200 kr. povodom 50letnice ljubljanske realke. — Živa

Za pogorelce v Martinaku se nadalje daru: g. Dušan Vilhar 100 K. g. Franc Žagar 400 K. g. Leopoldina Kavčič iz Radekega 60 K. Vsem tem izreka podpisano župstvo v imenu pogorelcov najsrčnejšo zahvalo.
Županstvo v Cirknici.

30.000 kron znaša glavni dobiček o'omuške razstavne loterije. Opozarjamo naše čitatelje, da se vrši srečkanje nepreklicno dne 25. septembra 1902, ter da se vsi dobitelji imenujejo izplačajo tudi v gotovini po odbitku 10%.

* **Lekarnarja Julija Schaumann** sol za želodec je pridobil tekom več kak 20 let najboljši glas kot dietetično sredstvo. Vvedel tega je našla tudi vsesplošno razširjena. Vpliva točno in zanesljivo pri različnih nerednih stih prebavljanja, pri želodčnih nadlogah, kašlu, po napravljanju (v želodcu) kisline, pri riganju, tako da se v obče smatra kot staro izprizano in mače zdravilo. Da tako izborna vpliva, zato ima zahvaliti racionalnemu skladu, in nebroj priznanja dokazujejo, kako priljubljenost si je pridobila Schaumannova sol za želodec.

Najboljša hrana za zdrave in na **Kufelke-jeda moka** za otroke. Zelo dober za otroke. Zelo dober za otroke.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 20. septembra: Julija Hočevár, dečeva hči, 11 mesecev. Rožne ulice 35 pljučni edem.
Dne 21. septembra: Marija Coriarij, zas. nica 68 let. Gradišče 13. mrtvoud. — Alojz Lumbard, vratarjeva hči 3 mesece. Mesarska cesta št. 1. Črevesni katar. — Marijana Kokalj, us. ljenka, 30 let. Radekega cesta 11. Jetika.
Dne 22. septembra: Vida Franke, profesorjeva hči 1½ let. Gorupove ulice 3. Sopila. — hael Kobila, cestar 32. Radekega cesta 11. kundarna bebost.
Dne 23. septembra: Franja Praprotnik, zarjeva hči 9. mes. Jenkove ulice 7. Akutni črevesni katar.

V deželni bolnici:

Dne 19. septembra. Fran Pehovnik, hlap. 52 let vsled raka.
Dne 20. septembra: Marija Žargi, posest. kova žena, 40 let. Ponesrečen porod. — Jol. Žitnik, zidar 26 let. Ponesrečenje.
Dne 21. septembra. Viktor Dolenc, užitnik skega paznika sin 5 let. Brightova bolezen.
Dne 22. septembra. Fran Kermavnar, dnin. 63 let srčna hiba.
Dne 23. septembra. Gregor Kobila, dnin. 62 let. Malekronost.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 806,3 m. Srednji arčni tlak 756,0 mm.

Sept.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
24.	9. zvečer	743 0	7 2	sl. svzhod	jasno
25.	7. jutraj	744 0	20	sl. jvzhod	megla
	2. popol.	742 5	15 5	sr. jvzhod	jasno

Srednja včerašnja temperatura 8,0°, male: 13,6°

Potrtilim sročem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom tužno vest, da je naša preljubljena mati, oziroma sestra, teta in stara mati, gospa

Terezija Fleš roj. Kromar

včeraj, dne 24. septembra t. l. po noči, po dolgi bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajočo, v starosti 68 let, mirno v Gospodu zaspala.
Pogreb drage ranice bo v petek, dne 26. septembra t. l., ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti v Ribnici na oddotno farno pokopališče.
Sv. maše posmrtnice brale se bodo v farni cerkvi.
Nepozabno pokojnico priporočamo v blag spomin in molitev.

Ribnica, dne 25. septembra 1902.

Žalujoči ostali.

(2335) Posebni parti se ne izdajo.

Zahvala.

Za izraženo iskreno sočutje ob smrti naše premile

Vidke

za poklonjene ji obile krasne vence in kite cvetja in za mnogoštevilno udeležbo pri nje pokopu izreka vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najpristrčnejšo zahvalo

žalujoča rodbina

ces. kr. prof. in ces. svetnika

(2329)

Zahvala.

Vsem onim, ki so izkazali sočutje mej boleznijo najine preljube, nepozabne matere, oziroma stare matere, sestre, tete in tašče, gospe

Marije Coriary roj. Jentl

kakor tudi častitim pogrebem in darovalcem krasnih vencev izrekata podpisani rodbini pristrčno zahvalo. (2330)

Rodbini

Coriary in Marolt.

Učenec

se takoj sprejme v špecerijško trgovino.

Rudolf Podkrajšek,

trgovca v Spodnji Šiški št. 159.

Ces. kr. avstrijske

državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane j.ž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči obojni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj obojni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne obojni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne obojni vlak v Trbiž, Beljak, v Pontabel, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregence, Curib, Geneve, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. Ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 m popoldne v Podnart-Krope. Ob 10. uri po noči obojni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, (Ljubljana-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda). — **Proga v Novomestu in v Kočevju.** Obojni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomesto, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 08 m zvečer v Novomesto, Kočevje. — **Prihod v Ljubljano j.ž. kol. Proga iz Trbiža.** Ob 3. uri 25 m zjutraj obojni vlak z Dunaja čez Amstetten in Monakovo, (Monakovo-Ljubljana direktni vozovi I. in II. razreda), Inomosta, Franzensfeste, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka. Ob 7. uri 12 m zjutraj obojni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne obojni vlak z Dunaja čez Amstetten, iz Lipske, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiba, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne obojni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla, Ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 38 m zvečer iz Podnarta-Krope. — Ob 8. uri 51 m zvečer obojni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Praga, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzja, Budejovic, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, čez Selzthal iz Inomosta. **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Obojni vlaki: Ob 8. uri in 44 m zjutraj, iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 3. uri 35 m zvečer, istotako. — **Odhod iz Ljubljane dr.ž. kol. v Kamnik.** Mešani vlaki: Ob 7. uri 23 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m in ob 10. uri 25 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano dr.ž. kol. iz Kamnika.** Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m popoldne ob 6. uri 10 m in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — Srednjeevropski čas je krajevemu času v Ljubljani za 2 minute spredi. (1517)

Išče se stanovanje

za rodbino brez otrok, v sredini mesta, obstoječe iz treh sob z vsemi pritliklinami za november-termin. (2337-1)

Ponudbe sprejema upravništvo »Slov. Naroda« pod šifro „J. K. 20“.

Mejnarodna panorama.

Ljubljana, Pogačarjev trg.

Fotoplastična umetniška razstava.

Odlikovana na vseh svetovnih razstavah.

Poučno in izobraževalno.

Samo do sobote 27. septembra bode razstavljeno velezanimivo

potovanje po Dalmaciji in Primorju.

Novo in interesantno so ameriški

mutoskopi.

Otvorjeno vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, od 9. ure zjutraj do 9. ure zvečer. (2327)

Nova mesnica.

S tem vljudno naznanjam, da sem prevzel z dnem 27. t. m.

mesarijo

na Sv. Jakoba trgu št. 8

ter se priporočam v obilne naročbe. Prodajal bodem goveje meso pitanih volov in sicer: (2331-1)

stegno po 54 kr. pleče po 50 kr. bržola 48 „ flam in prsa „ 44 „

Z odličnim spoštovanjem

Andrej Terškan, mesar

Sv. Jakoba trg št. 8 v Ljubljani.

Klauar-jev

Triglav

naravni rastlinski liker, izvrstnega

vpliva na želodec (415-183)

se dobi pristen edino le iz glavne zaloge

Edmund Kavčič-a

v Ljubljani.

„Triumph“ štedilna ognjišča

za domačije, ekonomije, restavracije, zavode itd. Priznana izborni fabrikat. Jako veliko se prištedi na kurjavi. (780-50)

Dobiva se v vsaki večji železninski trgovini.

Tovarna štedilnih ognjišč „Triumph“

S. Goldschmidt & sin

Wels na Gorenje Avstrijskem.

Edina zaloga na Kranjskem:

lekarna Piccoli

„Pri angelju“

Ljubljana, Dunajska cesta.

Železnato vino

krepča malokrvne, nervozne in slabotne osebe

LEKARJA Piccoli-ja v Ljubljani.

Poliliteraska steklenica velja 2 K. Zunanja naročila izvršuje lekarnar Gabrijel Piccoli v Ljubljani točno, ako se mu pošlje (1507) znesek po poštne povzetju. 2 (7)

Kot praktikant

Išče mesta v večji trgovini s mešanim blagom konsumski uslužbenec, 19 let star. Službo lahko nastopi s 15. oktobrom t. l.

Ponudbe je poslati najkasneje do 30. septembra t. l. pod šifro „Praktikant“ pošte restante Zagorje ob Savi. (2313-3)

Vedno sveža (2317-2)

divjačina

dobi se pri hišniku v palači grofa Auersperga, Gosposka ulica 15.

Veliko

vinskih sodov

od 600 do 650 litrov ima na prodaj

Franc Cascio

vinski trgovec v Ljubljani, Vegove ulice 10.

Cena po dogovoru. (2321-2)

Edina

pekarija

v Ilirski Bistrici prodaja se pod ugodnimi pogoji s 1. oktobrom.

Natančnejša pojasnila daje Karol Muha, pek v Ilir. Bistrici. (2311-2)

Najnovejša

ročna dela

izdelana, pričeta in predtiskana;

svilo, prejo, volno

za vezanje, pletenje in kvačkanje priporoča (2324-1)

F. HITI

Ljubljana

* Pred škofijo števil. 20. *

Predtiskarija!

Trgovina z železnino „MERKUR“

PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta števil. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljše železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedel-skega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Tomaževa žlindra, najboljše umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna.

Cene nizke.

V „Narodni tiskarni“

je izšel

* * v proslavo * *

Fr. Prešernove

stoletnice

Prešernov album.

Cena izvodu K 2-40, po pošti 12 vin. več.

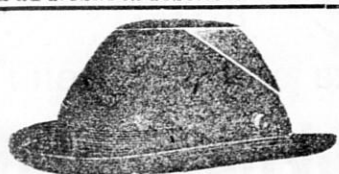
Naročila sprejema

L. Schwentner

19 knjigotržec

v Ljubljani

Prodaja na drobno in debelo. Ceniki brezplačno.

Klobuke

najnovejši facone

priporočam po nizki ceni.

J. S. Benedikt

40

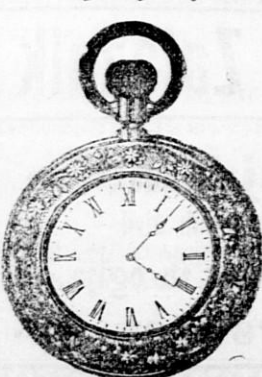
Ljubljana, Stari trg, tik moje glavne prodajalne na voglu.

Darila za vsako priliko!

Frid. Hoffmann

= urar =

v Ljubljani, Dunajska cesta

priporoča svojo največjo zalogo vseh vrst

žepnih ur

zlatih, srebrnih, iz tule, jekla in nikla, kakor tudi stenskih ur, budilk in salonskih ur, vse samo dobre do najfinije kvalitete po nizkih cenah.

Novosti v žepnih in stenskih urah so vedno v zalogi.

Popravila se izvršujejo najtočneje.

Optični zavod

J. P. GOLDSTEIN

Ljubljana, Pod trančo 1

priporoča svojo veliko zalogo

vsakovrstnih očal, lovskih in potnih daljnogledov ter vseh optičnih predmetov.

Zaloga in edina prodaja

monogramov

za zaznamovanje perila.

Zaloga

grammophonov

ki igrajo izrečno močno in natančno.

Sušenih ostankov vedno veliko v zalogi.

Za jesensko in zimsko sezono

se priporoča trgovina s sušenim, platnenim in manufakturnim blagom

HUGO IHL

× × × v Ljubljani × × ×

v Špitalskih ulicah št. 4.

Vzorci na zahtevanje poštne prosto.

Gospod
se sprejme na stanovanje in hrano.
Odda se tudi lepo opravljena 2325-1
mesečna soba.

Več se izve **Krakovski nasip**
št. 18 v pritličju (pri sv. Jakoba mostu).

Proda se takoj
hiša

v Ljubljani na Bregu. Čisti donesek
5%. Izplačati je 10.000 K, drugo ostane
na hiši.

Več se izve pri g. **J. Bahovcu**
na št. Jakobskem trgu. (2326-1)

Predivo, suhe gobe,
vsakovrstno žito
in sadje ter vse
deželne pridelke
— kupuje —
Anton Kolenc
trgovec v Celju.
(2315-2)

Ženitna
ponudba.
Išče se gospodična, ki ima
veselje do gostilne in 1000 K
dote. — Ponudbe pod „1000“
na upravnštvo »Slov. Naroda«.

VSAK PETEK IN POSTNI DAN
SE DOBE RAZNOVRSTNE
SVEŽE
MORSKE RIBE
— V —
TRGOVINI Z DELIKATESAMI
ANT. STACUL
V LJUBLJANI. (2267-2)

Resna
ženitna ponudba!
Samostojni rokodelce na
deželi (snažnega obrta), 29
let star, se želi poročiti s
pošteno in delavno gospico,
staro do 27 let in s 1000 do
1500 kron gotovine. Resne
ponudbe s sliko naj se bla-
govolijo poslati pod „Resna
ponudba“ do 1. oktobra t. l.
na upravnštvo „Slovenskega
Naroda“.
(2303-4)

A. Agnola
Ljubljana
Dunajska cesta
št. 13.
Velika zaloga
steklenine,
porcelana,
svetilnik,
zrcal,
šip itd. itd.
po najnižjih
cenah.

Več dobrih
krojaških pomočnikov
sprejme takoj (2328-1)
Jos. Rojina v Ljubljani.

V Spodnjih Gorjah pri Bledu
se proda iz proste roke skoro
nova hiša

s šestimi sobami, kuhinjo, sbrambo, vod-
njakom, dvema kletima, hlevom in skla-
njom, s sadnim vrtnom in vrtno za zele-
njavo. Hiša je kaj pripravna za letovišče,
trgovino ali kakršnokoli obrt, ter je v
neposredni bližini bodoče nove železniške
proge in postaje.

K hiši pripada 6 parcel gozda, po-
skusni vinograd in tri njive s pašnikom;
tudi ima hiša vse srenjske pravice.

Za informacije glede nakupa se je
obrniti do lastnice: **Marije Kregar**,
posestnice v Spod. Gorjah št. 25, pri
Bledu na Gorenjskem. (2333-1)

Danes zvečer ob 8. uri
žrebanje!
Olomuške razstavne srečke
à 1 krono
Glavni dobitnik
30.000 kron
priporoča
J. C. MAYER
v Ljubljani. (1981-20)
Vsi dobitniki se izplačajo dobiteljem v gotovini po odbitku 10%.

Feliks Toman
kamnoseški mojster
Ljubljana, Resljeva cesta št. 30.
Največja zaloga izdelanih
nagrobni spomenikov
in najbogatejša izbira črnih
— piramid, obeliskov in nagrobni križev —
od najlepšega švedskega granita in labradorja.
Lastni izdelek. * Najnižje cene. (2301-2)
Priznana najnatančnejše izdelovanje cerkveno umetnih
in monumentalnih kamnoseških proizvodov.
Stavbena dela vsake vrste. Plošče za pohištvo od raznega marmorja.

Prosim, gg. kolesarji, blagovolite čitati!
Vsled proti koncu idočje sezije namenil sem razprodati svojo
zalogo še ostalih koles, znamka „Styria“ in „Helical“ letošnjih
modelov, pod lastno ceno. Dana je torej slehernemu najugodnejša
prilika, pridobiti si dobro, zanesljivo kolo po nizki ceni.
Isto velja za šivalne stroje in kolesarske potrebščine,
kakor tudi za pneumatike.
Priporočam se z velespoštovanjem (114-71)
Fran Čuden
trgovec in urar na Mestnem trgu.

Trgovski pomočnik
špecerijst in manufakturist, želi svojo se-
danjo službo premeniti. (2314-3)
Ponudbe naj se pošljejo pod šifro:
„Zvest št. 1000“ pošta Rečica pri Celji.

Naznanilo.

P. n.

Čast mi je s tem naznaniti Vam,
da so tudi letos pri naš vinogradi
krasni, t. j. jako rodovitni, in grozdje
je zdravo. Jaz posedujem ro oralov
vinogradov in se nadejam, da pri-
delam nekaj sto hektolitrov vina. —
Zato Vam ponujam grozdje za pre-
šanje ali pa že prešani mošt ter ga-
rantiram za čistost in pristnost.

V slučaju potrebe se izvolite
obrniti na mene. (2001-15)

Belježim z odličnim spoštovanjem

Franjo Kleščić

posestnik vinogradov

Jaska na Hrvatskem.

Notarski kandidat

z 1½ letno prakso, hoče premeniti
svojo službo. (2334-1)

Oglasila naj se pošljejo na upravnštvo
»Slov. Naroda« pod „Notarski kandidat“.

Na prodaj je
hiša v Spodnji Šiški št. 12
pripravna za gostilno ali prodajalno in
kako obrt.
Več pove lastnik tam. (2336-1)

Malo rabljena
vinska tromba
se proda za nizko ceno pri Andr. Druško-
viča nasl. **Val. Golob-u**, trgovina z že-
lezarino, Mestni trg št. 10. (2332-1)

Išče se
upraviteljica za poštni urad
na Gorenjskem.

Nastop s 1. ali 15. oktobrom t. l.
Kje? pove upravnštvo »Slov. Nar.«

Ženitna ponudba.
Trgovec in hišni posestnik v Lju-
bljani, najboljših let, išče znanja 3
gospico 20—30 let ter 10—15000 gl.
premoženja v surho ženitve.
Ponudbe s polnim imenom naj
se pošiljajo pod: „Ugovornost“ I° do
31. septembra t. l., poste restante,
Ljubljana. (2278-3)

Izkopavanje jarkov
za vodovodne cevi pri Logatcu se
izroči pogodnikom (akordantom).
Prosilci za to delo naj se zglasé pri
(1088) **Ant. Kunz-u** (43)
tovarnarju za vodovode v Moravskih Gra-
nicah (Mährisch-Weiskirchen), Moravsko.

Ne skisanim filistrom
ampak
prijateljem humorja
priporočamo
„Navihance“
spisal
Rado Murnik.
Velika 8. Str. 229.
Vsebinska:
Indijanci. — Iz Dragovega dnevnika. —
Prisiljeno zelje. — Matura. — Nirvana.
— Ata Žužamaža. — Čačkočkar pa Križ-
kraž. — Peklenski napredek. — Zavozlan
roman. (1832-23)
Cena 2 K 50 h, po pošti 2 K 70 h.
Založništvo L. Schwentner
v Ljubljani, Dvorski trg 3.

Lekarna „pri orlu“
v Ljubljani.
Lastnik M. Mardetschlager, lekarnar in kemik
— priporoča: —
Pristno pripravljene čiste iz kirov želez,
prijetnega okusa in dobro delujoče,
1 stek. 1 K, 1/2 stek. 70 h. — China
želatna maza, po izpricnem in naj-
boljšem predpisu avstr. farmakopie,
kri čistino in krevalno sredstvo.
Očvalne kroglice, 1 zav. 80 h. — Pija-
šek proti kašlju, 1 zav. 1 K. — Dunajske
zeladne kroglice, 1 stek. 20 h, 6 stek.
1 K. — Esenca proti kurjim očem in
obliž dobro delujoč po 80 in 40 h.
Vsa ovezila, kirurške in zdravilne po-
trebščine najbolj po ceni. Oddajalec
mnogim bolnišnicam, zdravnikom in
babicam.
Izdelovanje sodovce, limo-
nade, sokov itd.
Skladišče vseh medicin. specialitet in
vseh novih in izpricanih zdravil.
Vse elajave stare trdnice J. Svoboda
ostanejo v voljari.

Stari trg št. 21. Glavni trg št. 6.
Pekarija
in slasčičarna
Jakob Zalaznik
Prodaja moke
in raznovrstnih živil.
Prodaja drv in oglja.
Stari trg št. 32.

Ostanki
za polovico cene
Sukneno blago
za moške obleke
po najugodnejši ceni
priporoča 40
R. Miklauc
Ljubljana, Spitalske ulice št. 5.